शैघ्रम्, शैघ्र्यम् [शीघ्र-ष्यञ्] 1 Quickness, rapidity. -2 The equation of the second epicycle.

शैत्यम् [शीत-ष्यञ्] Cold, coldness, frigidity; शैत्यं हि यत् सा प्रकृतिर्जलस्य R. 5. 54; Ku. 1. 36.

शैथिलिक *a.* Loose, lax, idle.

शैथिल्यम् [शिथिलस्य भावः ष्यञ्] 1 Looseness, laxity, relaxation of rule &c. -2 Slackness. -3 Dilatoriness, inattention. -4 Weakness; cowardice. -6 Unsteadiness. -6 Vacancy (of gaze). -7 Negligence.

शैनेयः N. of Sātyaki; गच्छ शैनेय जानीहि Mb. 12. 53. 10.

शैन्याः (*m.* pl.) The descendants of Śini.

शैब्य See शैव्य.

शैरसम् The head of a bedstead.

शैल *a.* (-ली *f.*)[शिलाः सन्त्यस्य प्रज्ञा० अण्] Rocky, craggy, stony; शैलानीव च दृश्यन्ते Mb. 5. 100. 11; शैली दारुमयी लौही... प्रतिमाष्टविधा स्मृता Bhāg. 11. 27. 12. -2 Stone-like, rigid. -लः 1 A mountain, hill; शैले शैले न माणिक्यं मौक्तिकं न गजे गजे Chāṇ. 55; शैलौ मलयदर्दुरौ R. 4. 51. -2 A dike, dam. -3 A rock, big stone. -लम् 1 Borax, benzoin. -2 Bitumen. -3 A kind of collyrium. -4 A heap of stones; तेनाभिपतिता दावं शैलेन महता भृशम् Mb. 1. 227. 52. **-Comp.** -अंशः N. of a country. -अग्रम् the peak of a mountain. -अटः 1 a mountaineer, a barbarian. -2 an attendant on an idol. -3 a lion. -4 a crystal. -अधिपः, -अधिराजः, -इन्द्रः, -पतिः, -राजः epithets of the Himālaya. -आख्यम् 1 benzoin. -2 a fragrant resinous substance. -इन्द्रस्थः the birch tree. -कटकः the side or slope of a mountain. -गन्धम् a kind of sandal. -गुरु *a.* as heavy as a mountain. (-रुः) N. of the Himālaya. -जम् 1 benzoin. -2 bitumen. -जनः a mountaineer; स्थिता कथं शैलजनाशुगे धृतिः Ki. 14. 10. -जा, तनया, -पुत्री, -सुता epithets of Pārvatī; अवाप्तः प्रागल्भ्यं परिणतरुचः शैलतनये K. P. 10; Ku. 3. 68. -धन्वन् *m.* an epithet of Śiva. -धरः an epithet of Krisṇa. -निर्यासः benzoin. -पतिः the Himālaya. -पत्रः the Bilva tree. -पुष्पम् bitumen. -बीजम् the marking-nut plant. -भित्तिः *f.* an instrument for cutting stones, a stone-cutter's chisel. -रन्ध्रम् a cave, cavern. -शिबिरम् the ocean. -संभूतम् red chalk. -सार *a.* as strong as a mountain, firm as a rock; चिरानियमकृशोऽपि शैलसारः Ki. 10. 14. -सेतुः a stone-bridge.

शैलकम् 1 Benzoin. -2 Bitumen.

शैलादिः N. of Nandin, Śiva's attendant.

शैलालिन् *m.* An actor, a dancer.

शैलिकम् = शैलकम्.

शैलिक्यः A hypocrite, an impostor, a cheat.

शैली [शीलमेव स्वार्थे ष्यञ् ङीपि यलोपः] 1 A short explanation of a grammatical aphorism. -2 A mode of expression or interpretation; प्रायेणाचार्याणामियं शैली यत् स्वाभिप्रायमपि परोपदेशमिव वर्णयन्ति। Kull. on Ms. 1. 4; आचार्याणामियं शैली यत् सामान्येनाभिधाय विशेषेण विवृणोति। -3 Behaviour, manner of acting, conduct, course.

शैलूषः [शिलूषस्य अपत्यम् अण् Tv.] 1 An actor, a dancer; शैलूषतुन्नवायान्नं कृतघ्नस्यान्नमेव च Ms. 4. 214; आः शैलूषापसद Ve. 1; एते पुरुषाः सर्वमेव शैलूषजनं व्याहरन्ति *ibid*; अवाप्य शैलूष इवैष भूमिकाम् Śi. 1. 69. -2 A musician, leader of a band. -3 One who beats time at a concert. -4 A rogue. -5 The *Bilva* tree. -षी An actress, female dancer; अकालज्ञाऽसि सैरन्ध्रि शैलूषीव विरोदिषि Mb. 4. 16. 43.

शैलूषिकः One who follows the profession of an actor. -की An actress.

शैलेय *a.* (-यी *f.*) [शिलायां भवः ढक्] 1 Mountainous; शैलेयस्थलीपाषाणनिषण्णः V. 4. -2 Produced from rocks. -3 Mountain-like, hard, stony. -यः 1 A lion. -2 A bee. -यम् 1 Benzoin; शैलेयगन्धीनि शिलातलानि R. 6. 51; शैलेयनद्धेषु शिलातलेषु Ku. 1. 55. -2 Fragrant resin. -3 Rock-salt. -यी N. of Pārvatī.

शैल्य *a.* (-ल्या *f.*) Stony. -ल्यम् Rockiness, hardness.

शैव *a.* (-वी *f.*) [शिवो देवताऽस्य अण्] Relating to the god Śiva. -वः 1 N. of one of the three principal Hindu sects. -2 A member of the Śaiva sect. -3 The thorn-apple. -वम् N. of one of the eighteen Purāṇas, of a Śāstra or Tantra.

शैवलः [शी-वलच् Uṇ 4. 38] A kind of aquatic plant, moss; सरसिजमनुविद्धं शैवलेनापि रम्यम् Ś. 1. 20; न षट्पदश्रेणिभिरेव पङ्कजं सशैवलासंगमपि प्रकाशते Ku. 5. 9. -लम् A kind of fragrant wood.

शैवलिनी A river.

शैवाल See शैवल.

शैव्यः 1 N. of one of the four horses of Krisṇa. -2 N. of a king and warrior in the Pāṇḍava army. -3 A horse (in general).

शैशवम् [शिशोर्भावः अण्] Childhood, infancy (period under sixteen); शैशवात् प्रभृति पोषितां प्रियाम् U. 1. 45; शैशवेऽभ्यस्तविद्यानाम् R. 1. 8.

शैशिर *a.* (-री *f.*) [शिशिर-अण्] 1 Belonging to the cold or dewy (शिशिर) season; यस्य वै शैशिरे काले तडागे सलिलं भवेत् Mb. 13. 58. 13. -2 Icy, covered with ice (हिममय); ततोऽहं वचनात्तस्य गिरिमारुह्य शैशिरम् Mb. 3. 167. 15. -रः A black kind of the Chātaka bird.

शैशुमार *a.* Figuring like Śiśumāra (Dolphin); प्रयाति चक्रं नृप शैशुमारम् Bhāg. 2. 2. 24.

शैश्न्यः Sexual enjoyment.

शैषः The cool season.

शैषिक *a.* Relating to the remainder (शेष).